

## บทที่ ๑

### บทนำ

#### ๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ผู้สูงอายุทั่วโลก ๒ ใน ๓ จะอยู่ในประเทศกำลังพัฒนาและประชากรในประเทศกำลังพัฒนาจะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ผลสืบเนื่องมาจากความสำคัญของการวางแผนครอบครัว และความเจริญก้าวหน้าทางการแพทย์และการสาธารณสุขทำให้ประชากรทั่วโลกรวมทั้งประเทศไทยมีอายุยืนยาวขึ้น และสำนักงานสถิติแห่งชาติ กล่าวว่าในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ จะมีผู้สูงอายุ ๘.๔ ล้านคน จะเห็นได้ว่าผู้สูงอายุเพิ่มขึ้นอัตราที่รวดเร็วและจะเพิ่มขึ้น ๒ เท่าของทุกๆ ๒๐-๒๕ ปี ทำให้โครงสร้างของประชากรของประเทศไทยกำลังเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ภาวะประชากรผู้สูงอายุ เข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ<sup>๑</sup>

การเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรมของไทย อันเนื่องมาจากผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย ที่ทำให้สังคมเปลี่ยนจากครอบครัวขยายที่มี ปู่ ย่า ตา ยาย พ่อ แม่ และลูกหลานอยู่ด้วยกันอย่างอบอุ่น การดูแลผู้สูงอายุในฐานะที่เป็นประมุขของครอบครัวและในฐานะเป็นศูนย์การยึดเหนี่ยวของลูกหลาน ที่เคยได้รับการดูแลเอาใจใส่ ดูแล และมีความผูกพันกันอย่างใกล้ชิดไม่เปลี่ยนแปลง เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงไปทางสังคม เศรษฐกิจยุคใหม่ ทำให้สมาชิกในครอบครัวต้องแยกย้ายออกไปทำงานซึ่งบางส่วนทำให้มีการแยกตัวออกเป็นครอบครัวเดี่ยวมากขึ้น โดยเฉพาะคนหนุ่มสาวที่ต้องไปทำงานในต่างพื้นที่ ทำให้ต้องปล่อยให้ผู้สูงอายุดูแลเด็กๆ หรือเฝ้าบ้านตามลำพัง และผู้สูงอายุบางคนต้องอยู่อย่างโดดเดี่ยว ขาดการเหลียวแลจากลูกหลาน ถูกทอดทิ้งให้ดูแลตนเอง ซึ่งสถานการณ์ เช่นนี้นับวันยิ่งจะทวีความรุนแรง<sup>๒</sup>

กรมประชาสงเคราะห์ดำเนินการจัดตั้งสถานสงเคราะห์คนชราบ้านบางแคขึ้นเป็นแห่งแรก เพื่อให้ความช่วยเหลือผู้สูงอายุที่เดือดร้อน ยากจน ไม่สามารถแก้ปัญหาตัวเองได้ ตามนโยบายสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม เป็นนายกรัฐมนตรี มีการจัดให้มีนโยบายและแผนระดับชาติเกี่ยวกับผู้สูงอายุที่เห็นได้ชัดตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๙๖ ซึ่งได้กำหนดนโยบายสำคัญว่า “การจัดสวัสดิการทุกรูปแบบเพื่อผู้สูงอายุได้รับการคุ้มครองและดูแลให้มีความสุขไม่ต้องร่อนเร่ ถูกทอดทิ้งให้หวาดเหววมหังในการส่งเสริมทัศนคติ และพัฒนาค่านิยมของเยาวชนเพื่อให้เกิดความกตัญญูกตเวทิต่อบุพการี” แนวคิดนี้ได้มีอิทธิพลต่อการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุในประเทศไทยในระยะถัดมาจนถึงปัจจุบัน โดยรัฐได้เพิ่มรูปแบบสวัสดิการขึ้นอีก ๒ ลักษณะ คือ ศูนย์บริการผู้สูงอายุและการจ่ายเบี้ยยังชีพ<sup>๓</sup> รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้ให้การคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนต่อสิทธิประโยชน์เพื่อผู้สูงอายุ ดังนี้ บุคคลที่มีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพมีสิทธิได้รับสวัสดิการ สิ่ง

<sup>๑</sup> กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, สำนักส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็กเยาวชนผู้ด้อยโอกาส **คนพิการและผู้สูงอายุ**, ฉบับที่ ๑, ๒๕๕๗, หน้า ๒-๓.

<sup>๒</sup> พิมล แสงสว่าง, **ภาพรวมปัญหาของผู้สูงอายุ**, เวทีนโยบายสาธารณะเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของผู้สูงอายุ บทบาทท้องถิ่นการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ๒๕๔๘, หน้า ๑๙.

<sup>๓</sup> สำนักส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็กเยาวชนผู้ด้อยโอกาส, **“คนพิการและผู้สูงอายุ”** ฉบับที่ ๑, ๒๕๕๗, หน้า ๗๘.

อำนวยความสะดวกเป็นสาธารณะอย่างสมศักดิ์ศรี และความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ รัฐต้องดำเนินการตามนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม ค้ำครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน สนับสนุนการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาปฐมวัยส่งเสริมความเสมอภาคหญิงชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของสถาบันครอบครัวและชุมชนรวมทั้งต้องสงเคราะห์และการจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุผู้ยากไร้ คนพิการหรือทุพพลภาพ และผู้ที่อยู่ในสภาวะยากลำบาก ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น<sup>๔</sup> กฎหมายรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๕๐ ได้กำหนดให้รัฐต้องสงเคราะห์สูงอายุ ไว้ในหมวด ๓ ว่าด้วยเรื่องสิทธิและเสรีภาพแก่ประชาชนชาวไทยมาตรา ๕๔ “บุคคลที่มีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับการช่วยเหลือจากรัฐ ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ” และในหมวด ๕ แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา ๘๐ วรรคสอง “รัฐต้องสงเคราะห์คนชรา ผู้ยากไร้ ผู้พิการหรือทุพพลภาพ และผู้ด้อยโอกาส ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้”<sup>๕</sup>

จากบทบัญญัติดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า การช่วยเหลือผู้สูงอายุเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ส่วนหนึ่งย่อมเป็นหน้าที่ของรัฐที่จะต้องจัดสวัสดิการสังคมและวางแผนนโยบายเพื่อให้ผู้สูงอายุมีมาตรฐานการดำเนินชีวิตที่ดี ซึ่งที่ผ่านมาหน่วยงานของภาครัฐที่มีภารกิจและอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุในรูปแบบต่างๆ เช่น สถานสงเคราะห์คนชรา การส่งเสริมสวัสดิการด้านสุขภาพ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ การจ่ายเบี้ยยังชีพ และการคุ้มครองป้องกันบำบัดฟื้นฟู และพบว่าการดำเนินการโดยหน่วยงานของรัฐในการให้บริการสวัสดิการต่างๆ และการพัฒนาดังกล่าวยังไม่ทั่วถึงและครอบคลุมทุกปัญหา จึงเห็นได้ว่าการจัดสวัสดิการของผู้สูงอายุจึงมิใช่เพียงให้หน่วยงานของรัฐเป็นผู้รับผิดชอบเพียงฝ่ายเดียวเท่านั้นเพราะจะไม่สามารถจัดสวัสดิการและการให้บริการได้อย่างทั่วถึง และทางเลือกในการแก้ไขปัญหาจะต้องทำให้ทุกภาคส่วนได้เล็งเห็นความสำคัญ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้สูงอายุ ซึ่งจะช่วยแบ่งเบาหน้าที่ของรัฐโดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ ซึ่งเห็นว่าการแบ่งเบาให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดสวัสดิการเพื่อผู้สูงอายุ<sup>๖</sup>

สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลลานดอกไม้ตก อำเภอโกสุมพินคร จังหวัดกำแพงเพชร องค์การบริหารส่วนตำบลลานดอกไม้ตกมีการจัดสวัสดิการสังคมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในรอบปี ๒๕๕๗ สรุปการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ ดังนี้

๑. จัดสวัสดิการด้านที่อยู่อาศัยดำเนินการขอรับงบประมาณจากกองทุนฟื้นฟูสมรรถภาพจังหวัดกำแพงเพชรในการปรับปรุงซ่อมแซมที่อยู่อาศัยให้กับผู้สูงอายุ

๒. จัดหาเครื่องอุปโภคบริโภค ถุงยังชีพให้กับผู้สูงอายุ

<sup>๔</sup>มานิตย์ จุมปา, “ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐”, พิมพ์ครั้งที่ ๒, ฉบับปรับปรุง, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๓), หน้า ๕๓.

<sup>๕</sup>สิริพันธุ์ พลรบ, *คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ*, (กรุงเทพมหานคร : แอดิชั่นเพรส โปรดักส์, ๒๕๕๖), หน้า ๑-๓.

<sup>๖</sup>ทรงธรรม สอนีย์, *สวัสดิการผู้สูงอายุ การมีส่วนร่วมของชุมชนภายใต้ภาวะวิกฤต*, สำนักงานปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม, (กรุงเทพมหานคร : นิชินแอตเวอร์ไทยซิงกรุ๊ป, ๒๕๔๑), หน้า ๑๗.

๓. จัดหาเงินทุนเพื่อใช้ในการดำรงชีวิต (ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากศูนย์พัฒนาสังคมหน่วยที่ ๔)

๔. กิจกรรมตรวจสุขภาพพร้อมให้คำปรึกษาในการดูแลสุขภาพ

๕. กิจกรรมตามวัฒนธรรม ประเพณี เช่น วันสงกรานต์ กิจกรรมแห่เทียนเข้าพรรษา กิจกรรมอบรม คุณธรรม จริยธรรม(ถือศีลจาริณี พรหมณ์)<sup>๗</sup>

ด้วยการจัดการให้บริการดังกล่าวข้างต้นยังไม่ทั่วถึงและครอบคลุมครบถ้วนกับความต้องการของผู้สูงอายุซึ่งรวมพระสงฆ์ด้วย ปัญหาที่ผู้วิจัยทราบคือการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเช่น การขึ้นทะเบียนก่อนอายุ ๖๐ ปีเพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับเบี้ยยังชีพเมื่อครบอายุ ๖๐ ปีบริบูรณ์ ปัญหาสุขภาพของผู้สูงอายุ ปัญหาขาดความเข้าใจในการรับบริการของผู้สูงอายุ ปัญหาการได้รับความช่วยเหลือไม่เพียงพอและยังไม่มีความเป็นธรรมชาติหลักเกณฑ์ในการพิจารณาเพราะผู้นำชุมชนเป็นผู้คัดเลือกชื่อในการช่วยเหลือเช่นยังชีพจากงบประมาณที่มีอยู่อย่างจำกัด ปัญหาจากตัวผู้สูงอายุเอง เช่น ผู้สูงอายุไม่มีความรู้ส่วนใหญ่ไม่ได้เรียนหนังสือและจบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ปัญหาผู้สูงอายุไม่เข้าสังคมไม่เข้าร่วมกิจกรรม ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นที่แสดงให้เห็นว่า การเตรียมการด้านจิตสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุเป็นนโยบายสาธารณะที่จำเป็นและเร่งด่วน เพื่อการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุต่อไปในอนาคต

ในทางพระพุทธศาสนามีหลักธรรมทางที่สามารถสนับสนุน และเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจคนและประสานหมู่ชนไว้ในความสามัคคีซึ่งสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสไว้ใน สังคหสูตร ว่า ด้วยสังคหวัตถุคือ หลักธรรมที่เป็นเครื่องยึดเหนี่ยวใจของผู้อื่น ผูกไมตรี เอื้อเฟื้อ เกื้อกูล หรือเป็นหลักการสงเคราะห์ซึ่งกันและกัน มีอยู่ ๔ ประการได้แก่ ๑) ทานคือการให้การเสียสละหรือการเอื้อเฟื้อแบ่งปันของๆตนเพื่อประโยชน์แก่คนอื่น ๒) ปิยวาจา คือการพูดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวาน พูดด้วยความจริงใจ ไม่พูดหยาบคายก้าวร้าว ๓) อัตถจริยา คือการสงเคราะห์ทุกชนิดหรือการประพடுத்தในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น ๔) สมานัตตา คือ การเป็นผู้สม่ำเสมอ หรือมีความประพฤติเสมอดันเสมอปลาย<sup>๘</sup>

ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง “ประสิทธิภาพการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุตามแนวสังคหวัตถุธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลลานดอกไม้ตก อำเภอโกสัมพีนคร จังหวัดกำแพงเพชร” เพื่อให้เกิดประโยชน์ในด้านการพัฒนาการและเป็นแนวทางในการจัดประสิทธิภาพการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ ตลอดจนได้ทราบถึงสภาพปัญหาแนวทางแก้ไขสำหรับผู้สูงอายุต่อไป

<sup>๗</sup> สำนักงานปลัด, องค์การบริหารส่วนตำบลลานดอกไม้ตก อำเภอโกสัมพีนคร จังหวัดกำแพงเพชร , ๒๕๕๗.

<sup>๘</sup> อ.จตุกก. (ไทย) ๒๑/๓๒/๕๑.

## ๑.๒ วัตถุประสงค์การวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุตามแนวสังคหวัตถุธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลลานดอกไม้ตก อำเภอโกสุมพินคร จังหวัดกำแพงเพชร

๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุตามแนวสังคหวัตถุธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลลานดอกไม้ตก อำเภอโกสุมพินคร จังหวัดกำแพงเพชรโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อประสิทธิภาพการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุตามแนวสังคหวัตถุธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลลานดอกไม้ตก อำเภอโกสุมพินคร จังหวัดกำแพงเพชร

## ๑.๓ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๓.๑ ประสิทธิภาพการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุตามแนวสังคหวัตถุธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลลานดอกไม้ตก อำเภอโกสุมพินคร จังหวัดกำแพงเพชร เป็นอย่างไร

๑.๓.๒ เปรียบเทียบประสิทธิภาพการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุตามแนวสังคหวัตถุธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลลานดอกไม้ตก อำเภอโกสุมพินคร จังหวัดกำแพงเพชร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล แตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร

๑.๓.๓ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อประสิทธิภาพการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุตามแนวสังคหวัตถุธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลลานดอกไม้ตก อำเภอโกสุมพินคร จังหวัดกำแพงเพชรมีอะไรบ้าง

## ๑.๔ ขอบเขตการวิจัย

### ๑.๔.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหา

งานวิจัยเรื่อง “ประสิทธิภาพการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุตามแนวสังคหวัตถุธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลลานดอกไม้ตก อำเภอโกสุมพินคร จังหวัดกำแพงเพชร” ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยตามมาตรฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ประกอบด้วย ๖ ด้านได้แก่ ๑. สุขภาพและการรักษาพยาบาล ๒. การให้บริการ ๓. นันทนาการ ๔. ที่พักอาศัย ๕. ความมั่นคงทางสังคม ๖. รายได้<sup>๔</sup>

### ๑.๔.๒ ขอบเขตด้านตัวแปร

ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรที่ศึกษาดังนี้

๑) ตัวแปรต้น (Independent Variables) คือ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้

๒) ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือ “ประสิทธิภาพการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุตามแนว สังคหวัตถุธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลลานดอกไม้ตก

<sup>๔</sup> พระราชบัญญัติการส่งเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ.๒๕๔๖, (กรุงเทพมหานคร : กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, ๒๕๔๖), หน้า ๒๓

อำเภอโกสุมพินคร จังหวัดกำแพงเพชร” ใช้มาตรฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทย โดยพิจารณา ๖ ด้านพิจารณาจาก ๑. สุขภาพและการรักษาพยาบาล ๒. บริการ ๓. นันทนาการ ๔. ที่พักอาศัย ๕. ความมั่นคงทางสังคม ๖. รายได้

**สังคหวัตถุ** แปลว่า ธรรมที่เป็นที่ตั้งแห่งการสงเคราะห์กัน, ธรรมเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวน้ำใจกัน หมายถึง หลักการครองใจคน, หลักยึดเหนี่ยวใจกันไว้, วิธีทำให้คนรัก, หลักสังคมสงเคราะห์ซึ่งเป็นเครื่องประสานใจและเหนี่ยวรั้งใจคนให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันได้ และทำให้อยู่กันด้วยความรักความปรารถนาดีต่อกัน เหมือนลิมสลักรถที่วิ่งตัวรถไว้มิให้ชิ้นส่วนกระเจาไป ทำให้รถแล่นไปได้ตามที่ต้องการ สังคหวัตถุมี ๔ ประการ คือ

๑. ทาน การให้ การเสียสละ การแบ่งปันเพื่อประโยชน์แก่คนอื่น ช่วยปลูกฝังให้เป็นคนที่ไม่เห็นแก่ตัว แบ่งปันกัน (แบ่งปันซึ่งกันและกัน)

๒. ปิยวาจา การพูดจาด้วยถ้อยคำไพเราะอ่อนหวาน จริใจ ไม่พูดหยาบคายก้าวร้าวพูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์ เหมาะกับกาลเทศะ พูดดีต่อกัน (พูดจาไพเราะจับใจ)

๓. อัตถจริยา ช่วยเหลือกัน (ประพฤติตัวให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม)

๔. สมานัตตา การเป็นผู้มีความสม่ำเสมอ โดยประพฤติตัวให้มีความเสมอดันเสมอปลาย วางตัวดีต่อกัน (นิสัยเป็นกันเอง)

#### ๑.๔.๓ ขอบเขตด้านประชากรและผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

**ประชากร (Population)** ได้แก่ ประชากรตำบลลานดอกไม้ตก อำเภอโกสุมพินคร จังหวัดกำแพงเพชร อาศัยอยู่ในพื้นที่และมีอายุตั้งแต่ ๑๘ ปีขึ้นไปจำนวน ๒,๔๓๐ คน มีผู้สูงอายุทั้งหมด ๖๙๗ คน เป็นผู้สูงอายุชาย ๒๘๖ คน , พระสงฆ์ ๑ รูป และเป็นผู้สูงอายุหญิง ๔๑๐ คน

**ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)** ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน ๘ ท่าน

#### ๑.๔.๔ ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ พื้นที่ในเขตดูแลของ องค์การบริหารส่วนตำบลลานดอกไม้ตก อำเภอโกสุมพินคร จังหวัดกำแพงเพชร

#### ๑.๔.๕ ขอบเขตด้านระยะเวลา

ดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือน กันยายน พ.ศ. ๒๕๕๘ ถึงเดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๕๙ รวมเป็นระยะเวลา ๖ เดือน

### ๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

๑.๕.๑ ประชากรที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุตามแนวสังคหวัตถุธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลลานดอกไม้ตก อำเภอโกสุมพินคร จังหวัดกำแพงเพชร แตกต่างกัน

๑.๕.๒ ประชากรที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิภาพการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุตามแนวสังคหวัตถุธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลลานดอกไม้ตก อำเภอโกสุมพินคร จังหวัดกำแพงเพชร แตกต่างกัน

๑.๕.๓ ประชากรที่มีสถานภาพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ ประสิทธิภาพการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุตามแนวสังคหัตถุธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลลานดอกไม้มัด อำเภอกอสนิมพินนคร จังหวัดกำแพงเพชร แตกต่างกัน

๑.๕.๔ ประชากรที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ การจัดสวัสดิการผู้สูงอายุตามแนวสังคหัตถุธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลลานดอกไม้มัด อำเภอกอสนิมพินนคร จังหวัดกำแพงเพชร แตกต่างกัน

๑.๕.๕ ประชากรที่มีรายได้ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ ประสิทธิภาพการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุตามแนวสังคหัตถุธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลลานดอกไม้มัด อำเภอกอสนิมพินนคร จังหวัดกำแพงเพชร แตกต่างกัน

## ๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้อธิบายคำศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุตามหลักสังคหัตถุ ๔ ขององค์การบริหารส่วนตำบลลานดอกไม้มัด อำเภอกอสนิมพินนคร จังหวัดกำแพงเพชร

๑.๖.๑ ประสิทธิภาพ หมายถึง การดำเนินงานของบุคลากรที่มีความสามารถในการปฏิบัติงานโดยผ่านกระบวนการที่เลือกแล้วได้ผลรับตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้โดยได้ผลคุ้มค่าระยะยาวกับการใช้ทรัพยากร

๑.๖.๒ สวัสดิการ หมายถึง การบริการหรือการให้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการช่วยเหลือให้มีความสุขความพึงพอใจดูแลทั้งทางร่างกายและจิตใจความเป็นอยู่และการสร้างขวัญกำลังใจต่างๆ โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน

๑.๖.๓ ผู้สูงอายุ หมายถึง ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ ๖๐ ปีขึ้นไป รวมทั้งพระสงฆ์และมีสัญชาติไทย มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตการดูแลขององค์การบริหารส่วนตำบลลานดอกไม้มัด อำเภอกอสนิมพินนคร จังหวัดกำแพงเพชร

๑.๖.๔ สังคหัตถุธรรม หมายถึง หลักการสงเคราะห์เอื้ออาทรช่วยเหลือด้วยความรัก ความปรารถนาดี การดูแลเอาใจใส่ การแสดงน้ำใจไมตรีต่อกันเป็นธรรมที่ยึดเหนี่ยวจิตใจจนให้เกิดความรักความสามัคคีในหมู่ชนซึ่งประกอบด้วย

๑) ทาน การให้ การเสียสละ การแบ่งปันเพื่อประโยชน์แก่คนอื่น ให้ด้วยวัตถุสิ่งของ ให้ความรู้ให้ความรักความเคารพซึ่งกันและกัน ให้โอกาสและให้อภัยช่วยปลูกฝังให้เป็นคนที่ไม่เห็นแก่ตัว แบ่งปันกัน (แบ่งปันซึ่งกันและกัน)

๒) ปิยวาจา การพูดจาด้วยถ้อยคำไพเราะอ่อนหวาน จริงใจ ไม่พูดหยาบคาย ก้าวร้าว พูดในสิ่งที่เป็นประโยชน์ เหมาะกับกาลเทศะ พูดดีต่อกัน (พูดจาไพเราะจับใจ)

๓) อตถจริยา ช่วยเหลือกัน (ประพฤติดัวให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม)

๔) สมานัตตา การเป็นผู้มีความสม่ำเสมอ โดยประพฤติตัวให้มีความเสมอดันเสมอ ปลาย วางตัวดีต่อกันเท่าเทียมและเป็นธรรม (นิสัยเป็นกันเอง)

**๑.๖.๕ มาตรฐานการสงเคราะห์ผู้สูงอายุของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น** กระทรวงมหาดไทย ประกอบด้วย ๖ ด้านได้แก่ ๑. สุขภาพและการรักษาพยาบาล ๒. การให้บริการ ๓. นันทนาการ ๔. ที่พักอาศัย ๕. ความมั่นคงทางสังคม ๖. รายได้

**๑) สุขภาพและการรักษาพยาบาล** หมายถึง การจัดสวัสดิการ ตั้งแต่การให้ความรู้ การรักษาสุขภาพพลานามัยการป้องกันโรค การรักษาพยาบาลเบื้องต้น เรื้อรัง และฉุกเฉินรวมถึงการดูแลผู้ป่วยที่เป็นโรคร้ายแรงให้ได้การจัดสวัสดิการทั่วถึง

**๒) การให้บริการ** หมายถึง การได้รับการดูแลในเรื่องความจำเป็นขั้นพื้นฐาน และการได้รับข่าวสารให้ผู้สูงอายุได้รับทราบถึงสิทธิของตนเองในการเข้าถึงบริการของรัฐ

**๓) นันทนาการ** หมายถึง กิจกรรมที่ทำร่วมกันด้วยความพึงพอใจ ก่อให้เกิดความรัก ความสามัคคี มีผลดีทั้งทางร่างกายและจิตใจ

**๔) ที่พักอาศัย** หมายถึง ที่อยู่อาศัยของผู้สูงอายุ มีความมั่นคงปลอดภัยทั้งภัยจากธรรมชาติ สัตว์ร้าย และภัยจากมนุษย์

**๕) ความมั่นคงทางสังคม** หมายถึง การส่งเสริมค่านิยมความกตัญญู ยกย่อง เคารพ ผู้สูงอายุและเปิดโอกาสให้ผู้สูงอายุได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ทำให้ปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

**๖) รายได้** หมายถึง ผู้สูงอายุที่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ

**๑.๖.๖ ประสิทธิภาพการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุ** หมายถึง กระบวนการให้ความช่วยเหลือ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับความสุขความพึงพอใจมีสุขภาพพลานามัยที่ดีอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ได้รับการบริการจากภาครัฐอย่างทั่วถึงและทัดเทียมดูแลทั้งทางร่างกายและจิตใจความเป็นอยู่และการสร้างขวัญกำลังใจ

## ๑.๗ ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

๑.๗.๑ ทำให้ทราบประสิทธิภาพการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุตามแนวสังคหวัตถุธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลลานดอกไม้ตก อำเภอโกสัมพินคร จังหวัดกำแพงเพชร

๑.๗.๒ ทำให้ทราบการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุตามแนวสังคหวัตถุธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลลานดอกไม้ตก อำเภอโกสัมพินคร จังหวัดกำแพงเพชร โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

๑.๗.๓ ทำให้ทราบปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะต่อประสิทธิภาพการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุตามแนวสังคหวัตถุธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลลานดอกไม้ตก อำเภอโกสัมพินคร จังหวัดกำแพงเพชร

๑.๗.๔ ผลที่ได้จากการวิจัยจะเป็นแนวทางเพื่อประสิทธิภาพการจัดสวัสดิการผู้สูงอายุตามแนวสังคหวัตถุธรรมขององค์การบริหารส่วนตำบลลานดอกไม้ อำเภอโกสัมพินคร จังหวัดกำแพงเพชร และองค์กรอื่นๆต่อไป